

El llenguatge

El xafardeig

Cal no confondre un xafarder amb un cotillaire o cotiller. Un xafarder és una persona que es dedica a fer, diu el Fabra, «més o menys malèvolament, objecte de conversa el que hom sap o creu saber, el que hom pensa, el que hom ha sentit dir, de la vida i fets de la gent». I el cotillaire o cotiller és, simplement, el qui fa o ven cotilles.

Cal suposar que alguns deuen considerar xafarder, així com els altres mots de la mateixa família, xafarderia, xafardeig i el verb xafardejar, massa vulgars o, contràriament, massa acadèmics, o qui sap si poc vius, arcaïtzants, o potser fins i tot intel·ligibles per a un públic no especialitzat i, en conseqüència, en prescindeïxen sense pensar-s'hi gaire i substitueixen xafarder per «cotiller», xafardeig per «cotilleo» i xafardejar per «cotillejar», tal com hem vist en alguns articles apareguts a diverses publicacions. En alguns casos, el mot espuri és diferenciat tipogràficament, amb què s'indica clarament que no se n'ignora la condició estranya —però amb què també se suggereix o insinua que nosaltres no disposem de cap designació adequada. En d'altres, en canvi, es prescindeïx d'aquesta indicació i aquestes formes forasteres són ofertes sense la més mínima reserva al nostre públic lector. Es que costaria tant de prescindir-ne? ¿O potser sostenen la idea —sense fonament— que el sentit entre les dues sèries de paraules no és exactament el mateix, que hi ha una diferència de matis?

Un sinònim molt usual de xafarder és bugadera, que el Fabra no recull, qui sap si per respecte a les qui exercien aquesta professió, tan honorable com qualsevol altra. Avui, però, que es pot considerar pràcticament extingida, podem recuperar la utilització d'aquest mot en el seu sentit figurat sense reserves. Nosaltres el vam incloure ja al nostre diccionari de sinònims (1972) i veiem que també el recull la Gran Enciclopèdia, amb un exemple que qui sap si no és exclusivament lingüístic: Amb l'Alfons no s'hi pot parlar: és una bugadera. Notem, en aquest exemple, que amb aquest sentit bugadera s'usa sempre com un mot del femení.

Albert Jané